

TƏQVA

*Allah dərgahında  n hörmətli olan
Ondan  n çox qorxandır*

Din qardaşım! Sən bilməlisən ki, Allah hansımızın əməllə daha üstün olduğunu göstərmək üçün bizi Adəmdən, anamız Həvvanı isə onun qabırğasından, onlardan da bütün bəşər övladını yaratmışdır. Allah təala buyurur. **«Ey insanlar! Sizi tək bir şəxsdən (Adəmdən) xəlq edən, ondan zövcəsini (Həvvanı) yaradan və onlardan da bir çox kişi və qadınlar törədən Rəbbinizdən qorxun! (Adı ilə) bir-birinizdən (cürbəcür şeylər) istədiyiniz Allahdan, həmçinin qohumluq əlaqələrini kəsməkdən qorxun. Şübhəsiz ki, Allah sizin üzərinizdə nəzarətçidir!»** (ən-Nisa, 1).

Hər şeydən xəbərdar müdrik hikmət sahibinin iradəsi ilə törəndiyimiz torpağa uyğun olaraq həm dərimizin rənginə, həm də milli mənsubiyyətimizə görə bir-birimizdən fərqlənməyimiz vacib oldu. Bizə dərin bir hikmətin hökmü ilə müxtəlif dillər bəxş edildi və biz müxtəlif xalqlar və tayfalar olduq.

Aqillər bunu dərk edir, zəka sahibləri bunu qəbul edir. Bu hikmətlə möminlərin öz Rəblərinin əzəmət, qüdrət və hikmətinə, Subhanəhu və Təalanın elminin dərinliyinə yəqin inam hissi daha da artır və möhkəmlənir. Allah təala buyurur: **«Ey insanlar! Biz sizi bir kişi və bir qadından yaratdıq. Sonra bir-birinizi tanıyasınız deyə, sizi xalqlara və qəbilələrə ayırdıq. Allah yanında ən hörmətli olanınız Allahdan ən çox qorxanınızdır (pis əməllərdən ən çox çəkinəninizdir)»** (əl-hücurat, 13).

Allah təala həmçinin buyurur: **«Göylərin və yerin yaradılışı, dillərinizin və rənglərinizin müxtəlifliyi də Onun qüdrət əlamətləindəndir. Şübhəsiz ki, bunda bilənlər (ağıl və elm sahibləri) üçün (Allahın vəhdaniyyətinə) nişanələr vardır!»** (ər-Rum, 22).

Allah təala heç bir fərdi, heç bir qəbiləni, heç bir xalqı, heç bir milləti başqasına oxşar və ya yaxın yaratmamışdır. İnsanlar və başqa məxluqlar Allah dərğahında bərabərdirlər. Allah öz məxluqatına və bəndələrinə möhtac deyildir, onlara ehtiyacı yoxdur. Allah insanları özünə itaət etmək və əmrlərinə təslim olmaq zərurətini onlara çatdırmaq üçün yaratmışdır.

Allahdan ən çox qorxan məxluq Onun dərğahında ən çox hörmətə malikdir. Allah rizasını qazanmış möminlərin əmiri Əli bin əbu Talib bizə öyrədir ki, təqva (yəni Allahdan qorxmaq) “nazil olanı” (yə`ni Qur`anı) əməldə rəhbər tutmaq, Cəlalet və Əzəmət sahibindən qorxmaq, azla razılaşmaq və ölüm gününə hazır olmaq deməkdir”.

İnsanla Allah arasında əlaqə qan qohumluğu əsasında deyil, təqva, iman və saleh əməllə olur. Buna görə də Xaliqlə məxluq arasında qohumluq əlaqəsi ola bilməz. Rəbb vardır, hamı Ona itaət edir, Ona asi olmur. Yazıq və aciz bəndə öz Rəbbinə möhtacdır. Öz müt`ilik dərəcəsinə görə bəndə Rəbbinin dərğahında hörmət qazanır. Təala buyurur: **«Allah yanında ən hörmətli olanınız Allahdan ən çox qorxanınızdır»**. Allah heç kəsə onun cinsinə, dərisinin rənginə, ailəsinə, vəzifəsinə, təbəqə mənsubiyyətinə, milliyyətinə, hətta atası peyğəmbər olsa belə, valideynlərinə görə hörmət etmir.

Məgər Qurani Kərimdə oxumamısan ki, Allah təala atasının duasına cavab verməyərək Nuhun oğlunu deryada qərç edib buyurur: **«Nuh Rəbbinə (dua ilə) müraciət edib dedi: «Ey Rəbbim! Oğlum mənim ailə üzvlərimdəndir. Sənin vədin, sözsüz ki, haqdır. Sən hakimlərin hakimisən! (Allah) buyurdu: “Ey Nuh! O sənin ailəndən deyildir. Çünki o (küfür etməklə) pis bir iş görmüşdür. Elə isə bilmədiyin bir şeyi Məndən istəmə. Sənə cahillərdən olmamağı nəsihət edərim»**» (hud, 45-46).

Hətta, möminlərlə kafirlər arasında da yaxınlıq, qohumluq ola bilməz. Buna görə də Allah öz peyğəmbəri Nuha oğlunun onun ailəsindən olmadığını bildirir. Qohumluq əlaqəsi dünyəvi, Yer əlaqəsidir. Onun Allah təalanın şəriəti ilə əlaqəsi yoxdur. Məgər görmürsən ki, Əbu Talib iman gətirməyərək öləndə Rasulullah (s.a.v.) əmisi və himayəçisi olan bir adam üçün meğfirət (bağışlanma) istədikdə Allah təala qiyamət

günənə qədər səslənəcək bu kəlamı nazil etdi: **«Müşriklərin cəhənnəmlik olduqları (müsəlmanlara) bəlli olduqdan sonra, onlarla qohum olsalar belə, Peyğəmbərə və iman gətirənlərə onlar üçün bağışlanma diləmək yaraşmaz!»** (*ət-Tövbə*, 113).

Həmçinin İbrahim də atasına məğfirət diləyəcəyini vəd etmişdi. Lakin atası şirkində inad etdiyi üçün öz sözünü geri götürməli oldu: **«İbrahimin öz atası üçün bağışlanma diləməsi isə ancaq ona verdiyi vədə görə idi. Atasının Allaha düşmən olması İbrahime aydın olduqda o öz atasından uzaqlaşdı (onunla bütün əlaqələrini kəsdi). Həqiqətən, İbrahim yalvarıb-yaxaran və həlim xasiyyətli bir zat idi»** (*ət-Tövbə*, 114).

Buna görə də kafir möminin, mömin də kafirin -onun atası və ya qardaşı olsa belə, varisi ola bilməz. Kafirlə mömin qohum olsalar belə bir yerdə dəfn oluna bilməzlər. Allah dünyada və axirətdə iman sahibləri ilə kafirləri - onlar qohum olsalar belə, bir-birindən fərqləndirmişdir.

Allah təala Onun cinlə qohumluğunu iddia edənləri kafir və müşrik adlandırmışdır. Bu barədə Allah təala buyurur: **«Onunla (Allahla) cinlər arasında bir qohumluq əlaqəsi icad etdilər. Həqiqətən, cinlər onların (bu sözü deyənlərin Cəhənnəmə) gətiriləcəyini bilirlər»** (*əs-Saffat*, 158).

Möhtərəm qardaşım! Sən bilməlisən ki, Allah məni və səni bir şeyə müvəffəq etmişdir, hər insan onunla görüşə tək gəlir. Bu vaxt aramızda qohumluq əlaqəsi olmur. Allah təala buyurur: **«Siz Bizim hüzurumuza ilk dəfə yaratdığımız kimi tək-tənha, özü də sizə verdiyimizi (var-dövləti, əhli-əyalı) arxanızda (dünyada) qoyub gəlmisiniz. Artıq sizin öz aranızda Allahın şərikləri iddia etdiyiniz şəfaətçilərinizi görmürük. Artıq aranızdakı (rabitə) qırılmış və iddia etdikləriniz də sizdən qeyb olmuşdur»** (*əl-Ən`am*, 94).

Başqa bir ayədə buyurur: **«Onların hamısı qiyamət günü Onun hüzuruna tək-tənha gələcəklər»** (*Məryəm*, 95).

Qiyamət günü qohum-əqrabalar məndən də, səndən də, uzaq qaçacaqlar. Atan da, qardaşın da, oğlun da səndən qaçacaqdır. Halbuki, sən onlara çox möhtac olacaqsan. Çünki sənin möhtac olduğun yeganə bir ümid, bəlkə də onlardan birinə olacaqdır. Lakin onlar səni peşiman qoyacaqlar. Hər kəs öz dərdinə qalacaqdır, hər kəs özünü cəhənnəm odundan qurtarmaq istəyəcəkdir. Allah təala buyurur: **«O gün insan qaçacaq öz qardaşından, anasından, atasından, zövcəsindən və övladlarından. O gün onlardan hər birinin istənilən qədər işi olacaqdır! (Hər kəs öz hayında olacaq, heç kəs heç kəsin halından xəbər tutmayacaqdır)»** (*Əbəsə*, 34-37).

Hətta öz Rəbbinə ibadət etməyən, niyyəti xalis olmayan, xeyir iş görmədən vaxtını və ömrünü boş-boşuna keçirən naqis əməl sahibi olan kafirlər və müşriklər də cəhənnəm oduna atılacaqlarını duyub qaçacaqlar.

Allah təala buyurur: **«Onlar bir-birinə göstəriləcəklər (lakin özlərini tanımamazlığa vurub bir-birindən qaçacaqlar). O günün əzabından qurtarmaq üçün günahkar istərdi ki, fəda etsin öz oğullarını, övrətini və qardaşını, (çətin günlərdə) ona sığınacaq verən əşirətini (qohum-əqrabasını), və yer üzərində olanların hamısını-təki özünü (Allahın əzabından) qurtarsın»** (*əl-Məaric*, 11-14).

Subhənallah! Qiyamət günü insanı və qohumları, nə tayfası, nə də yer üzündə olanların hamısı xilas edə bilmir. Çünki onlar Allahla qohumluq əlaqəsinə malik deyillər. Allah bu cür əlaqəni yalnız şəriət çərçivəsində tanıyır. O qohumlar arasında məhəbbət, qardaşlıq, təvazökarlıq və varislik hissələrini qorumağı tövsiyə etmişdir.

Allah həmçinin bizə şəriətə müxalif olmayan bir şəkildə valideynlərə itaəti, onların əziyyətlərinə səbri tövsiyə etmişdir. Allah təala və onun Rəsulu (s.a.v.) bizə din, dəvət

və imanı birinci olaraq və ailəmizə, qohum-əqrabalarımıza çatdırmağı tövsiyə etmişdir. Çünki onlar bizə daha yaxındırlar. Təala buyurur: **«Və ən yaxın qohumlarını qorxut»** (əş-Şuəra, 214).

Sən hər şeydən əvvəl öz ailənə, öz yaxın qohum-əqrabana, qalan qohumlarına, öz xalqına və müsəlman ümmətinə xeyir istəməlisən. Müsəlman olmayan sənin ailə üzvün ola bilməz. Allah təala bizi ailə üzvlərimizə və ya qohumlarımıza görə şəriətə müxalif olmaqdan çəkindirərək buyurdu: *«(Ya Məhəmməd) De: “Əgər atalarınız, oğullarınız, qardaşlarınız, övrətləriniz, qəbiləniz, qazandığınız mallar, kasad olmasından qorxduğunuz ticarət, xoşunuza gələn məskənlər sizə Allahdan, Onun Peyğəmbərindən və Allah yolunda cihaddan daha əzizdirsə, Allahın əmri gəlicəyə qədər gözləyin. Allah fasiqləri doğru yola yönəltməz!»* (ət-Tövbə, 24).

Əgər ailəmiz, qohum-əqrabamız bizə Allahdan, Onun Rəsulundan (s.a.v.) və Allah yolunda cihaddan daha əzizdirsə, onda biz fasiq və fitnəkarıq, Allaha itaət və məhəbbətdən uzaq düşürük, yəni şəriətdən xaric oluruq. Allah buna görə bizi cəzalandıracaqdır, bizdən intiqam alacaqdır.

Əziz qardaşım, bu ayələri eşitdikdən sonra sən yenə də milli və irqi təəssübkeşlik və təfriqə yolunu tutub yalnız kafirlərə məxsus bir adət-ənəni təqlid edəcəksən? Çünki sənin millətin və ailən bu işləri görür, sən isə onların təəssübünü çəkirsən, onları müdafiə edirsən. Sən yaxşı bilirsən ki, Qurani Kərim və Peyğəmbərin (s.a.v.) səhih hədisləri bu cür təəssübkeşliyin, millətçiliyin və irqçiliyin əleyhinədir.

Möhtərəm qardaşım, ərəb islamı, və ya türk islamı və ya Amerika islamı və ya da ki, Avropa islamı yoxdur. Möminlər hər yerdə qardaşdırlar. İslam bütün millətlərin və xalqların dinidir. Bizim Peyğəmbərimiz (s.a.v.) birdir, Quran və hədislər isə bizim üçün ali qanundur. Biz öz dinimizə zidd adətlərimizi din adı altında İslama daxil etməməliyik və onların təəssübünü çəkməməliyik. Din Allahdan gəlidiyi kimidir. Dinə daxil edilən hər bir adət onu dəyişdirir. Din kamildir, bütün işlərdə, şəraitlərdə, münasibətlərdə hallarda, hadisələrdə doğulduğumuz gündən ölənə qədər bizə bəsdir. O bütün qayda və qanunları əhatə edir. Hətta nigah qanunlarını, hamamda çimmək qaydalarını və i.a. bizim üçün aydınlaşdırır.

İslam yalnız sadəcə olaraq gündə beş dəfə qılınan namaz, yalnız zikr və salavat demək deyildir. İslam daha böyük, daha dərin və daha əzəmətlidir. O, bütün problemlərin həlli, qarşılıqlı əlaqələrin tənzimlənməsi yollarını göstərir.

Müsəlman, şəriətin dediyinə tabe olmalıdır, əgər müxalif olsa bununla cəmiyyətə qarşı çıxmış olur. Peyğəmbər (s.a.v.) buyurmuşdur: *“Allaha adamların nifrətinə baxmayaraq itaət edənə Allah insanları müti edər. İnsanlara itaət naminə Allaha qarşı çıxana Allah insanların özlərini asi edər”*.

Peyğəmbər (s.a.v.) bizi kor-koranə itaətdən, asiliklə təqliddən çəkindirmişdir.

Bir dəfə Peyğəmbər (s.a.v.) bir bölük əsgər topladı, onlara başçı təyin etdi, əsgərlərə tabe olmağı və əmrlərini yerinə yetirməyi əmr etdi. Böyük döyüş səfərinə çıxanda yolda bölük başçısı qəzəblənir. Əsgərlərə çör-çöp yığmağı və böyük bir tonqal yandırmağı əmr edir. Onlar əmri yerinə yetirirlər. Bundan sonra başçı əsgərlərə tonqala girməyi əmr edir. Lakin onlar bu əmri yerinə yetirməyib deyirlər: *“Subhanəllah, biz Allaha və Rəsulullah (s.a.v.) axirət odundan çəkinərək iman gətirdik. İndi bu dünyada biz öz ayağımızla oda girək. Allaha and olsun, bunu etmərik!”*

Qayıdanda bu barədə Peyğəmbərə (s.a.v.) danışdılar. O deyir: *“Allaha and olsun, oda daxil olsalar heç vaxt çıxmazlar. Xaliqə asilikdə məxluqa itaət etmək olmaz, yalnız tanınan və bilinənə itaət edilir. Tanınan və bilinən Allahdır”*.

Möhtərəm qardaşım, bu barədə fikirləş, başa düş ki, Allah təaladan qorxmaq və

Ona itaət, Onun Rəsuluna (s.a.v.) tabe olmaq axirət əzabından qurtulmağın yeganə yoludur. Bu nicat və cənnətə giriş yoludur. Millət, ailə, irq, təbəqə təəssübkeşliyi Allah dərğahında heç nədir. Bu açıq-aydın heçlikdir.

Lakin bu heç də mənsub olduğun xalqa xeyir işlərlə xidmət etməmək demək deyildir. Əksinə, ona xeyirli və yaxşı işlər görməyə çağır, qadağan edilənlərdən uzaqlaşdır, haqq yolunu göstər. Onu saleh əməllərə yönəlt, əməkdaşlıq et, nəsihət ver. Xeyirdə də, şərdə də onunla birgə ol. Əgər sənin xalqın şəriətə müxalif olursa onun əziyyətlərinə döz, hətta sənə qarşı çıxsalar belə ondan üz döndərmə.

Qureyşilər Peyğəmbəri (s.a.v.) çox inciddirlər. Halbuki, onlar onun qohumları, tayfası idilər. Ona əzab verdilər, sürgün etdilər. O isə səbr etdi, onları Allaha imana çağıraraq dedi: *“Allahummə, mənim qohumlarımla günahlarımdan keç, onlar həqiqəti bilmirlər”*.

Ərəblər də, əcəmlər də (ərəblərdən başqa millətlər) Allahın Rəsuluna (s.a.v.) iman gətirdilər. O deyirdi: *“Ərəb əcəmdən, ağ qaradan yalnız Allahdan təqvvaya görə fərqlənə bilər”*.

Biz bir-birimizdən yalnız təqvvaya (Allahdan qorxuya), yalnız Ona itaətə, Onun dininə və dəvətini qəbul etməyimizə görə seçilə bilərik. Ərəblər arasında eləsi vardır ki, yəhudi və xristianlardan qat-qat kafirdir. Məgər Peyğəmbər (s.a.v.) ərəb deyilmə? Quran ərəbcə deyilmə? Əshabələr ərəb deyillərmi? Bütün ərəblər belədirlərmi? Lakin, ərəb yalnız dilə görə seçilir, Allah və Rəsulunun (s.a.v.) kəlamını daha yaxşı başa düşə bilir. Biz hər bir millətdən və xalqdan olan möminə məhəbbət bəsləyirik.

İnsanın elmi və imanı artdıqca o daha çox sevimli və hörmətli olur. Ərəb dilinə bağlılıq heç də millətçilik deyildir. Ərəb dili bir dildir. Ərəb dilində danışan hər kəs ərəblərin təəssübünü çəkmək olmaz. Lakin biz inanırıq ki, ərəblərin, türklərin və başqa xalqların İslam dininin yayılmasında xidmətləri çox olmuşdur. Bu xalqların hamısı ərəb dilini öz ana dilləri kimi bilmişlər. Çünki bu onlara öz ata-analarından da sevimli olan Peyğəmbərin (s.a.v.) və Onun dininin dilidir.

Bütün ərəblərə nifrət edən hər kəs dolayısı ilə İslama da nifrət etmiş kimidir. Bütünlüklə ərəblərin təəssübünü çəkən adam millətçiliyi dindən üstün tutur. Ərəblər arasında möminlərlə yanaşı kafirlər də, müşriklər də, ateistlər də, habelə yəhudilər və xristianlar vardır. Müsəlman öz sülaləsi və ya nəslilə yox, dini və imanı ilə fəxr etməlidir. Peyğəmbər (s.a.v.) demişdir: *“Üç əməl mənim ümmətimə küfür gətirər: öz əcdadları ilə qürurlanmaq, meyid üzərində bərkədən ağlamaq, münəccimlərə inanmaq”*.

Nə olursa olsun tayfanın, müəyyən bir millətin təəssübünü çəkmək İslamı məhv etmək üçün istifadə edilən cahili adətdir. Bir dəfə Mədinədə Bəni Aus tayfasından olan bir kişi quyudan su çəkib qoyunlara verirdi. Bəni Xəzrəc tayfasından olan başqa birisi də gəlir və onunla mübahisəyə girir. Auslu öz həmyerlisinə deyir: *“Öz tayfandan olana kömək et”*. Xəzrəclilə də öz yerlisinə köməyə çağırır. Hər bir tayfanın üzvləri öz adamlarının müdafiəsinə qalxırlar, az qalır ki, müharibə başlasın. Rəsulullah (s.a.v.) hadisə yerinə gəlir və deyir: *“Nadanlığa çağırmaqdan əl çəkmirsiniz. Mən sizə qətiyyətlə deyirəm: Bu adətdən əl çəkin. Bu fitnədir”*.

Nadanlığa çağırış millət və tayfa təəssübünü çəkmək deməkdir. Bununla insan haqqı tapdalayıb batilə yuvarlanmış olur. Peyğəmbərimiz (s.a.v.) bizə *“Zalim də olsa, məzlum da olsa qardaşına kömək etməlisən”* - demişdir. Ondən soruşurlar: *“Məzluma kömək etməyi biz bilirik. Bəs, zalimə necə, kömək edək?”* Peyğəmbər (s.a.v.) deyir: *“Onu zülmədən çəkindirin”*, yəni insanları zülm etməyə qoymayın. Bu yolla da irqi və tayfa təəssübkeşliyinin qarşısını almaq olar. Həkim həkimlərin, mühəndis mühəndislərin, ərəb ərəblərin, türk türklərin təəssübünü çəkməməlidir. Müsəlmanlar hamılıqla yalnız Allah şəriətinə bağlanmalı, yalnız Allahın kitabında olanlara və Rəsulullahın (s.a.v.)

göstərişlərinə mültəzim olmalıdırlar.

Bir dəfə Əbu Zərr bir kişi ilə mübahisə edəndə anasının zənci olduğuna görə onu təhqir edir. Peyğəmbər (s.a.v.) bunu eşidəndə Əbu Zərrə deyir: *“Səndə cahillik hissi vardır”*.

Çünki dərisinin rənginə və milli mənsubiyyətinə görə insana nifrət və tənə etmək cahillik əlamətləri olub tamamilə İslama ziddir. Tutaq ki, bir nəfər deyir: “Bütün ərəblər pisdirlər”. Bununla o küfrə yol verir. Çünki Peyğəmbər də (s.a.v.) ərəbdir. Amma, heç də ərəblərin hamısı Peyğəmbərlə (s.a.v.) bağlı deyillər. Bu nə deməkdir? Məgər Peyğəmbərin (s.a.v.) sülaləsi kəsilməmişdir? Və yaxud onun nəslə əcmələşmişdir? Yaxud, bəlkə ərəblər Peyğəmbərin (s.a.v.) dinindən əl çəkmişlər? Bütün bunlar həqiqətə uyğun deyildir.

Peyğəmbərin (s.a.v.) nəslə bu gün də mövcuddur, yaşayır. Onlar mənşə etibarilə ərəbdir. Ərəblərin böyük əksəriyyəti Məhəmməd Peyğəmbərin (s.a.v.) dinindədir. Onlardan Peyğəmbərə (s.a.v.) və onun gətirdiyi haqq dinə müxalif olanın Rəsulullahla (s.a.v.) qohumluq əlaqəsinin kəsildiyinə şübhə yoxdur. Belə ki, Peyğəmbərə (s.a.v.) müxalif olan onun nəslinə mənsub ola bilməz.

Məgər Allahın kitabında onun yəhudilərə xristianların Allahın xəlili İbrahimlə qohumluğunu və yaxınlığını inkar etdiyini görmürsənmi? Onlar iddia edirlər ki, İbrahim övladlarıdır. Lakin aydındır ki, İbrahimə ən yaxın olan adam Məhəmməd Peyğəmbər (s.a.v.) və onun ardıcıllarıdır. Allah təala buyurur: **«Şübhəsiz ki, insanların İbrahimə ən yaxın olanı onun ardınca gədənler, bu Peyğəmbər (Məhəmməd) və ona iman gətirənlərdir. Allah möminlərin dostudur!»** (*Ali-İmran, 68*).

Allah öz Peyğəmbərinə (s.a.v.) müxalif olan kafir və fasiq qohumlarla razılaşa bilməz. Kafirlər nə bu dünyada, nə də axirətdə Rəsulullahdan (s.a.v.) şəfaət ala bilməzlər.

Rəsulullah (s.a.v.) istəklisi olan Zeyd bin Harisi İslamda övladlığa götürmək haram edilməmişdən qabaq oğulluğa götürmüş idi. Bir gün Zeyd oğurluq etmiş bir qadının əlinin kəsilməməsi üçün şəfaət (vasitəçilik) etdi. Rəsulullah (s.a.v.) çox qəzəbləndi və dedi: *“Sən Allahın hüdud qoyduğu işdə şəfaət edirsən. Allaha and olsun. Məhəmməd qızı Fatimənin əlini belə kəssəydilər, hökmü dəyişməzdim”*.

Əksinə, ey müsəlman, Sən dünyanın elə bir ölkəsinin sakini ola bilərsən ki, Rəsulullahla (s.a.v.) heç bir qohumluq əlaqəsinə malik olmayasan. Lakin sən Allaha, Allahın Rəsulunun Sünnəsinə mütisən. Sən bu sifətdə Peyğəmbərin (s.a.v.) əhlisən. Peyğəmbər (s.a.v.) bu barədə demişdir: *“Allah hər bir tayfada olan əməli saleh möminlərlə yaxınlıq edir”*. Çünki Allah təala qiyamət günü insanları toplayanda onların etiqadını əsas götürür.

Məhəmmədə (s.a.v.) iman gətirənlər onunla bir yerdə olurlar. Peyğəmbər (s.a.v.) demişdir: *“Bu millətə (yəni müsəlmanlara) bənzəyən onlarla bir yerdə olur. Yəhudilərə və xristianlara bənzəyənler isə onlarla həşr olurlarlar”*.

Möhtərəm qardaşım! Bilməlisən ki, insan qiymətli və nəfis metal olan qızıl və ya gümüş kimidir. Bu metallar isə insanda çox müxtəlif, həm də bir-birinə əks xasiyyətlər doğura bilər. Belə ki, insan həm paxıl, alçaq, xəsis, tamahkar, qorxaq, həm də səxavətli, xoş xasiyyət, əxlaqlı, tərbiyəli, cürətli və i.a. ola bilər. Bu keyfiyyətlər baxımından kərəmətli və yaxşı adam cahilliyin hökm sürdüyü bir dövrdə İslamı qəbul edəndə mətin əqidə sahibi olurdu. Belə adam xeyir görəcəkdir, çünki nəfəsinə qızıl və gümüş üstünlük təşkil etdiyindən onun xeyri də, xeyirxahlığı da artır. Bu metallar əsil olduğu kimi, o da bir insan kimi əsil insandır və o, Allahın haq dininə tam sədaqətlə bağlıdır. Sən bəzən eləsi ilə rastlaşırsan ki, namaz qılmasa da hörmətli, sakit, təvazökar, kərəmətli bir adamdır.

Bu adam tövbə edəndə, üzünü Allaha tutanda namaz da qılır. Çoxları belə adamlara hörmət edir, onlara inanırlar və dediklərini qəbul edirlər. Onların dinə və namaza dəvəti də çoxları tərəfindən qəbul edilir. Çünki onlarda nəfis metallar daha üstündür. Əksinə, xain və acgöz adam tövbə etsə və namaz qılsa da onun çağırışlarını heç kəs eşitmir. Bu barədə yaxşı fikirləş.